

Glösa Nyheter

Tidningen om Älgklanen i Glösa, våren 2009

I dag för 6 000 år sedan:

Svält hotar glösaborerna

Älgen har övergivit oss; gudarna är oss ej längre nådiga. Nu måste vi sätta in drastiska åtgärder om vi ska överleva den kommande vintern.

Så sammanfattade klanledaren Njord läget vid måndagens krismöte i Glösa, som samlade ett 70-tal representanter av bygdens folk, från

Gärde i norr, annersia i söder till Nälden i öster och Bleckåsen i väster. Och det var inget sensationsmakeri från Njords sida, han hade ordentligt på fötterna efter att en längre tid ha samlat in jaktresultat från samtliga boställen runt sjöarna.

–Årets älgjakt har gått helt snett, sade Njord.

Hittills i år har vi skjutit 13 älgar – mot 40 eller 50 normala år. Och vad värre är, den senaste månaden har inte gett en enda älg! Allt färskt kött är slut och eftersom även fisket och småviltjakten har gått mycket sämre i år än tidigare fruktar jag en katastrof till vintern, sade Njord. Hans svartsyn delades av alla delegater, även

de långväga från Gärde där man haft en något bättre älgjakt än runt Alsensjön.

Efter en kopp älgbuljong runt eldarna i och utanför Glösa paradhydda blev det dags för Bäver, Mård och Fjord att redogöra för sommarens fiske. Det blev i sanning ingen munter summering att ta del av.

–Allt fiske har gått ner och öringsfisket har gått allra sämst, berättade Mård.

Jag uppskattar fångsterna till ungefär en fjärdedel av förra sommarens. Harr- och sikfisket har gått nästan lika dåligt, medan gäddfisket har gått hyfsat. Ett annat stort problem är att tre lagda nät har försvunnit, sade Mård med viss darr på rösten.

–Varje nät har tagit längre tid att knyta än det tar att stycka och flå ett halvdussin älgar. Nät är högriskkapital i dag, och sen vår älskade stam-mamma fått högerhanden sönderbiten av en skadskjuten björn kan hon inte längre knyta nät. Tillgången på nya nät är minimal, dundrade Mård och efterlyste nya nätknytare, helst bland ungdomen.

Hårda straff

Mård misstänkte nätstölder och sade att han redan nästa vecka skulle ut på en spaningstur i kanot. Hans engagemang tog skruv och stämman beslöt att snarast sätta in förstärkt bevakning av stränderna från Viken upp mot Röde. Mård tog ånyo till orda och sade att en nättjuv som tas på bar gärning bör skjutas på platsen.

Om detta rädde delade meningar. Stämman kom inte till beslut och frågan bordlades. Men mellan skäl och vägg verkade det som om samtliga höll med Mård i hans hårda uppfattning, och det skulle inte förvåna undertecknad reporter om nästa stämma fastställer Mårds

Ta hem bilagan med föremål från Glösa

På Glösas hemsida, som läggs ut årsskiftet 2009/2010, kan du ladda hem bilagan till denna tidning. Men redan nu kan du hämta den på:
www.tidningsmakaren.se

Så läser du tidningen i Acrobat Reader

Att läsa webbtidning i Adobes gratisprogram Acrobat Reader är lätt. Några små finesser kan ändå vara bra att känna till. Lär dig dem på sidan 4.

De guidar dig i Glösa

Tillsammans har de fyllt 219 år. Men dessa ungdomar är alltid på språng mot nya äventyr.

fortsättning på sidan 2...

fortsättning på sidan 8...

förslag om ”skott på plats vid tagning på bar gärning för nätstöld”, som Mård en aning byråkratiskt ville benämna sitt minst sagt stenhårda lagförslag.

Offer krävs

Flera mötesdeltagare hade teorier om det dåliga fisket.

– Det höga vattenståndet i sjön efter allt regnande under våren påverkar nog fisket negativt, sade Bäver.

– Men troligast är att gudarnas inställning till oss har ändrats, menade schamanen Mård och rekommenderade många fler offerceremonier under senhösten.

Till detta förslag nickade hela församlingen bifall. Det bestämdes också att minst en hållristning ska framställas vid Glösabäcken och Räv fick i uppdrag att börja skissa på en dräktig älg med sex ben, som mästerristaren Sten den äldre senare ska exekvera.

Bären räddningen

Alla delegater var ense om att bästa chansen att överleva vintern är att ta tillvara bären, som denna höst finns i stora mängder i skogarna nordost om Glösa. Myltan frös bort i våras men både blåbär och lingon utvecklar sig bra och alla som kan gå uppmanas att plocka så mycket som möjligt. Tyvärr har två kvinnor dött i barnsäng i Glösa under sommaren så större krav måste nu ställas på barn och ungdomar.

– Varenda unge måste plocka minst en stor näverkont per dag så länge bären är fräscha, sade Mård och hela församlingen höll med.

Samtliga mötesdeltagare lovade också att svamplockningen och insamlingen av harsyra, granrötter och hasselnötter ska intensifieras. Icke helt genomtänkta förslag om utveckling av torkningsmetoder för svamp, bär och fisk bemöttes positivt men förslagsställarna uppmanades att ytterligare tänka igenom sina propåer till nästa möte för att då få längre tid till förfogande för förklaring och analys.

Djärv idé

Ett förslag från Svans från Näliden väckte stor uppståndelse. Det möttes av ljudliga burop men också nyfiken intresse.

– I våras hittade jag en älgko nedanför en slänt upp mot Offerdalsjön. Hon hade fallit nedför branten när hon försökte nå ett buskage med rönn, och slagit ihjäl sej. Det var då jag fick idén: Tänk om vi kunde gräva några slags gropar som vi täcker över med slanor och ris och agnar med rönn i mitten! Älgen ramlar ner i gropen och är fast. Vi kan bygga hela system av gropar för att fånga in vandringsälgen, sade Svans.

Nättjuvarna måste bekämpas! Dagarna efter mötet gjorde Mård och Räv en inspektionstur i stockkanot mellan Viken och sjöns östra spets. Inget nät rapporteras saknat men boende på öarna säger sig ha sett ”mystiska figurer på en gräsflotte en tidig sommarmorrn”.

– Det var den dummaste grej jag nånsin hört talas om, dundrade Ivre från Annersia. Har du nånsin grävt i skogen? frågade han. Om du nån gång har försökt vet du hur oerhört svårt och tungt det är! Och älgen är nog inte så dum att den går ner sig i en grop för några rönnkvistars skull.

Svans stod på sig och hans bemötande av Ivres negativa attityd vann visst gehör:

– Groparna skulle inte grävas i skogen utan i grusåsen som sträcker sig mellan Glösa och sjön. Där skulle vi kunna skapa ett helt pärlband av gropar. Det vore åtminstone intressant att göra en grop på försök och se om min idé håller, sade Svans.

Ivre gjorde åter tummen ner för förslaget och menade att Svans borde hålla tyst och ägna sig åt viktigare frågor i fortsättningen.

Överleva eller dö

– Nu står nöden för dörren! Kan vi inte skjuta åtminstone ett par större älgar innan snön kommer är det nog ute med oss en bit in i på vintern, sade Njord inför allvarliga åhörare.

– Vi är 46 personer här i Glösa nu. För en tid sen var vi flera men några har förts bort i älg-huvudsbåtar till nästa liv. Två av dom har dött i barnsäng, en i strid med en skadskjuten björn och en har drunknat under fiske. Vintern varar i många solvarv och var och en av oss måste få ett stycke kött per dag för att orka med kolden och den tunga jakt som följer när snön lägger sej meterdjup. Ingen orkar jaga och fiska på bara bär och örter. Nu måste vi snabbt skjuta minst fem stora älgar! avslutade Njord. Hittar vi inga älgar här måste vi skicka ut våra skickligaste jägare på en längre jaktråd i nya jaktområden.

”Risken är störst för barnen. Jag tror många av dom kommer att dö i vinter”

”Om bara inte byledningen vore så förbaskat konservativ skulle allt gå mycket snabbare och bättre”

Det var ingen munter syn som mötte de hungriga deltagarna vid mötet i Glösa. På gårdsplanen stod kokstockarna fyllda av regnvatten och kalla stenar i stället för härliga älg- och harstekar. Nu fick det duga med ljummen älgbuljong och blaskigt tallbarste.

Alla höll med, utom Kalv som menade att vurmandet för kött var överdrivet.

Överdriven fokusering

– Det är inte bristen på älgkött utan den ständiga fokuseringen på det som kan bli vår död, sade Kalv. Det går faktiskt att överleva på annat. Själv mår jag bra på bara rötter, nötter, svamp, bär och vissa växter, fortsatte han. Vissa växter verkar ge balans och kraft i kroppen, av andra dör vi. Det tycker jag vi ska forska mycket mer om, sade Kalv.

Några få delegater visade ett halvljummet intresse för Kalvs förslag, medan de flesta teg eller mumlade något om ”tossiga nymodigheter för att visa sej på styva linan”.

Oro för expeditionen

Församlingen diskuterade sedan den utsända

expeditionen till Västerhavet. Expeditionsmedlemmarna Lämmel, Hare och Gädde lämnade Glösa när vårgräset precis hade börjat växa. Ännu har ingen hört av dem och inga besökare har haft något att berätta om trion.

– Det är för tidigt att tro att dom blivit mördade eller tillfångatagna och rånade av rövare, sade Mård. Men visst börjar man bli orolig. Dom borde vara tillbaka för länge sen. Om vi inte får se dom igen kan vi inte heller räkna med att få dom varor som dom hade tänkt byta till sig hos folket vid Västervika, bland annat dom modernare, effektivare metkrokarna och tunnare fiskelinor som man tillverkar där. Det skulle ytterligare försvaga våra överlevnadschanser under vintern.

– Är dom inte tillbaka till första snöfallet föreslår jag att vi dödförklarar dom och hedrar

"Jag tänker flytta söderut. Där finns mycket bättre framtidsmöjligheter. Det är för trist här"

"Vi får nog skylla oss själva. Redan förra året började älgarna bli färre. Vi skulle ha satt in åtgärder redan då"

Tom kokgrop. Det fanns ingenting fanns att bjuda på. De renskrapade benknotorna förde gång på gång den eftertänksammes tankar till den hotande katastrofen.

Stockkanoterna har slitits hårt i år då fisket har kompenaserat den urusla älgjakten. Många menar att fisket måste moderniseras enligt förebilder vid Västerhavet.

dom med en musikalisk fullmåneceremoni vid Glösabäcken, föreslog Orm från Värmostranden.

Förslaget följdes av en stunds tystnad men strax nickade så gott som samtliga bifall och Njord gav order om att idén skulle antecknas som skiss för senare, eventuell inhuggning.

Mer om fiske

Diskussionen om havet i väster och den saknade expeditionen ledde till ytterligare fiskeförslag. Flera deltagare betonade vikten av att effektivisera fisket och den unge storfiskaren Bagge från Annersia efterlyste helt nya grepp.

– Vi kan inte bara sitta här och klaga på gudarnas svek och att vi har otur. Sanningen är den att vi inte kan fortsätta att fiska som farfar gjorde, vi måste ta till oss de nya metoderna som dom skickliga fiskarna vid Västerhavet har utvecklat! Jag var med den förra expeditionen dit och jag blev verkligen imponerad av det jag såg. Folket vid kusten fångar fiskar som är större än våra hyddor. Dom kallas valar och jagas av flera

kanotfiskare i ett fiskelag. Valen fångas med harpun, släpas in till stranden där andra hjälper till att ta tillvara dom enorma köttmängderna, berättade Bagge, som föreslog en mångdubbel större tillverkning av bland annat harpuner och snabba fiskekanoter.

– Här finns inga valar men från snösmältningen fram till att gräset blir en hand högt finns exempelvis hur mycket lekgädda som helst i Alsensjöns västra vassbälten. Den är lätt att harpunera från kanot och skulle kunna torkas i stora mängder. Harpunering ger betydligt större fångster än att sitta som farfar gjorde och stirra på ett flöte en hel dag för att kanske få en mört till kvällsmat, sade Bagge och drog ned en och annan skrattsalva.

Hans förslag väckte många nyfikenhet men de stenkonserverna höll emot och buade högljutt. Trots det beslöts att bilda en arbetsgrupp under Bagges ledning som tittar på frågan för att avlägga rapport till nästa möte i, som det hette, ”objektiva och icke historiskt betingade värdegrunder”.

Kvällens artist Älga med Mård från Glösa och Blomma från Annersia passade på tillfället att värma sig vid elden i Glösas paradydda före mötet. De allvarliga ansiktsuttrycken accentuerar den prekära livsmedelssituationen i Glösaområdet. Nöden står för dörren.

Ypperligt artisteri

Kvällens allvar kändes stundtals alltför tungt. Nu krävdes muntrationer! Sällskapet satte sig därför i en halvring runt den öppna platsen söder om paradyddan för att avnjuta en stunds underhållning av högsta kvalitet. Elden bjöds mera ved och lågorna sköt höga mot den nu kolsvarta kvällshimlen. Första artist var den blekt vackra Älga, som på kort tid lärt sig spela rassla och trummor. Hon sjöng sin egen vemdiga visa ”Nordsken över Glösa” till eget ackompanjemang.

Storvuxne Fors från Röde visade därpå hur man medelst hållföjt kan frambringa de allra vackraste melodislingor, många gånger lika de som fåglarna frambringa i våra skogar. Särskilt kvinnorna i församlingen greps av den musikaliska förtrollningen och mer än ett öga tårades i det varma ljuset från den i nattvinden flämtande elden.

Uppbrott och farväl

När månen törnade mot stjärnbilden Älgopejas västra hornskovel avslutades mötet med en serie intensiva trumpetstötar

enligt sedvanlig ritual. Flankerad av tvenne facklor berättade Njord om livet förr och om släkt och vänner som för länge sedan förts vidare på dödens båtar till nästa liv.

För många yngre torde hans skildring av kampen mot björnen på Storsjöns strand bli ett minne för livet.

– Jag hade skjutit den tredje pilen då den anföll med en vrål. Det var tur att jag hade spjutet med mig. Tre meter ifrån mig föll björnen död till marken. Spjutet hade träffat mitt i hjärtat.

Njords säkra framtoning förstärkte intrycket av att han är vår givne ledare – trots de faror som hotar oss under den närmaste tiden.

Applåderna blev långa och intensiva. Njord tackade för förtroendet och förklarade mötet avslutat.

Lätt att läsa webbtidning i Acrobat

Adobe - Adobe Reader - Windows Internet Explorer

http://get.adobe.com/se/reader/

Arkiv Redigera Visa Favoriter Verktyg Hjälp

Adobe - Adobe Reader - nedladdning

Ditt konto | Kontakt | Sverige (Ändra)

Lösningar Produkter Support Grupper Företaget Nedladdningar Butik

Startsida / Nedladdningar / Adobe Reader /

Adobe Reader

Ladda ned den senaste versionen av Adobe Reader

 Adobe Reader 9.1 26.1 MB
Windows XP SP2 - SP3, Svenska

Annat språk eller operativsystem?

Läs mer | Systemkrav | Licens | Distribuera Adobe Reader

Installera också:

Kostnadsfria Google Toolbar (tillval) 1.8 MB

Hämta och installera programmet

Acrobat Reader borde alla datoranvändare ha den senaste versionen av. Det är nämligen helt gratis och kan hämtas hem och installeras på några få minuter.

Eftersom du läser denna tidning är det troligt att du redan har programmet Acrobat Reader i din dator. Men vilken version har du? Den senaste versionen heter 9.1 och finns att hämta på en mängd olika adresser. En av dem är denna:

<http://get.adobe.com/se/reader/>

Programmet på svenska för Windows XP är 26,1 MB stort. Har du annat operativsystem klickar du på länken inom rött: *Annat språk eller operativsystem*.

Observera att du måste bocka ur den lilla rutan om du vill få Acrobat utan denna funktion. Slutligen klickar du på den stora knappen *Ladda ned*, ej synlig på bilden ovan.

När du installerat Acrobat är det bara att börja läsa. Det går att läsa pdf-filer i din browser men jag tycker det är bäst att spara ned det jag vill läsa till datorn genom att klicka på diskettikonen eller *Arkiv/Spara som* (i Explorer) och sedan läsa i Adobe Reader.

Bilagan_fardig.pdf (SKYDDAD) - Adobe Reader

Arkiv Redigera Visa Dokument Verktyg Fönster Hjälp

1 / 16 41,4%

Bilagan till Glösa Nyheter

2009-2010

Om förgyllda kläder och bruksföremål

Text, foto, layout och research: Staffan Lagerström, www.fotografiska.com. Alla foto är gjorda i rå hög upplösning så du kan studera föremålen i natur 100 procent bilskärmt med bibehållen god bildkvalitet.

Den här bilagan visar ett urval av de lagrade avsnittsföremål som är tillverkade och kan ses och till och med användas i Glösa. Originalen är 5 000 till 6 000 år gamla. Föremålen är indelade i kapitel: kläder och skor, bruksföremål, jakt- och fiskeutrustning, konst, mediciner, smycken och smyckningar av höllrörningar. På sina sidor presenteras också Glösa vinsterydd.

Föremålen är gjorda av naturliga och utvalda material som trä, horn, ben, skinn, textilier, metall och keramik. Inget av föremålen gör anspråk på att vara absolut korrekt. De bygger på tolkningar av de många gånger osäkerhetsfulla fakta som finns.

Foto: Staffan Lagerström, www.fotografiska.com. Alla foto är gjorda i rå hög upplösning så du kan studera föremålen i natur 100 procent bilskärmt med bibehållen god bildkvalitet.

En första titt

När du öppnar programmet ser det ut som på bilden upptill. Du känner säkert igen upplägget med *Arkiv* längst till vänster och *Hjälp* längst till höger.

De röda pilarna visar några funktioner. Från vänster till höger pekar de på:

Uppåt-pil och nedåt-pil. Klicka en gång på någon av dem för att gå uppåt (bakåt) eller nedåt (framåt) i tidningen.

Två blåa cirklar med minus-, respektive plustecken. Minus för mindre bild, plus för större.

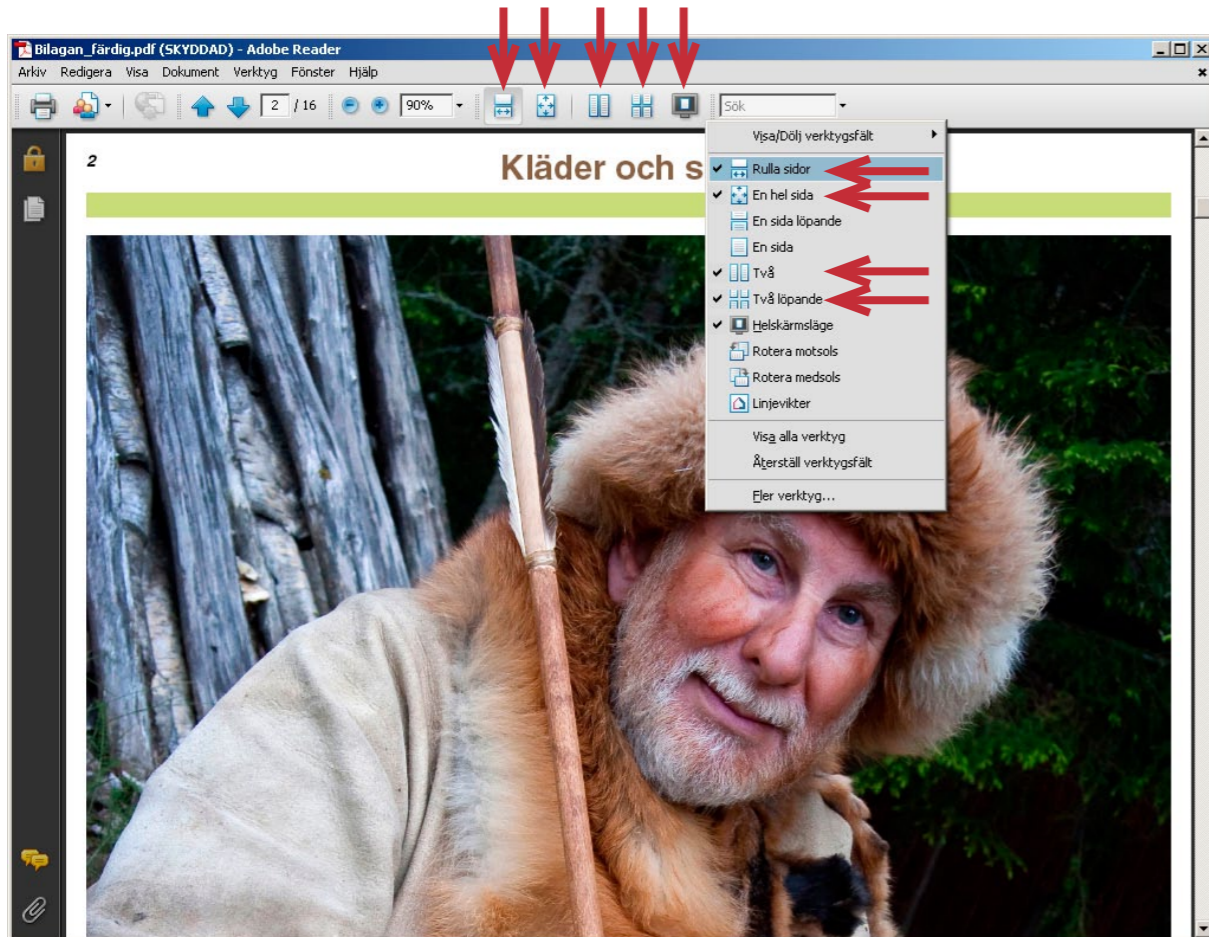
Klicka för att dokumentet ska fylla upp skärmbredden

Se hela sidorna, en i taget. Den funktionen är aktiverad i exemplet ovan.

Visa sida vid sida - ett uppslag.

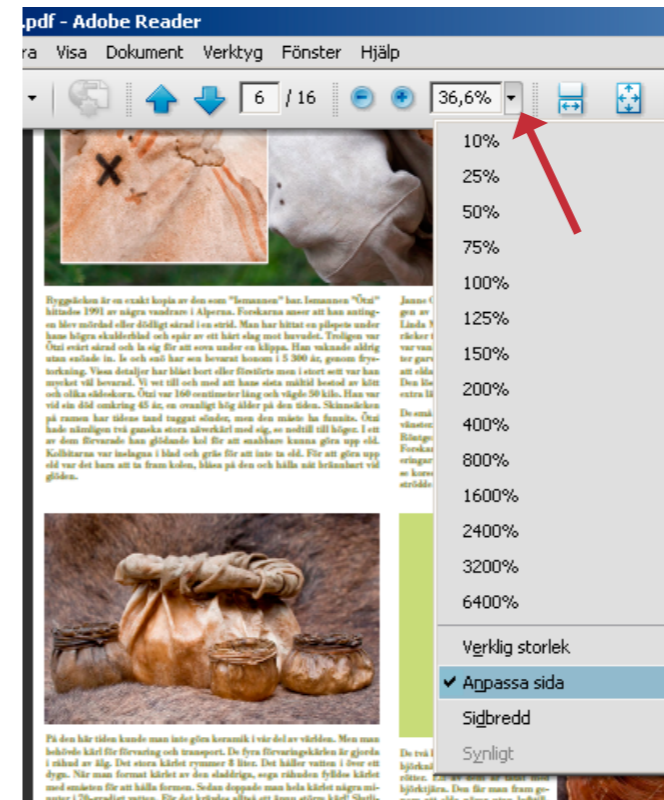
Sida vid sida med kontinuerlig rullning.

Helskärm. Lämna helskärmsläge med Esc.

Visningsalternativ

Ett enkelt sätt att få upp olika visningsalternativ av en webbtidning är att högerklicka någonstans i verktygsfältet och bocka i de visningsalternativ som man vill ha (Ser du inte verktygsfältet trycker du F8). Alternativen visar sig då som små ikoner - vid de nedåtpekande pilarna. Genom att klicka på någon av dem byter Reader blixtnsabbt visningsläge. De fem alternativ som visas upptill täcker de flesta behov. Som du ser finns också alternativen *Visa alla verktyg* och *Återställ verktygsfält*.

Förstoringsgrader

Vid den röda pilen finns en liten svart nedåtpil. Klicka på den så får du fram alternativen till vänster. **Anpassa sida** och **Sidbredd** är mycket användbara, men finns också som mer lättskötta knappar - se överst på sidan.

Vill du se detaljer i foton eller text kan du välja visningsstorlekar på upp till 6 400 procent. Så kraftig förstoring är i praktiken ofta oanvändbar, men upp till 200 procent fungerar bra i denna bilaga.

Lär dig att växla mellan olika betraktningstorlekar och mellan uppslag och enskild sida. Zooma in ordentligt för att se detaljer. Adobe Reader är lätt att lära om man leker och testar.

Kortkommandon

Ctrl + 2 = sidbredd. Det kanske lämpligaste kommandot att börja med. Tidningssidan anpassar sig till din skärmbredd och du "bläddrar" med ned- och uppåtpil.

Ctrl + H = läsningsläge

Ctrl + L = helskärmsläge

Shift + Ctrl + H = bläddra automatiskt. Tidningen rullas fram nedifrån och upp. Du kan öka hastigheten med uppåtpil, sänka med nedåtpil.

Ctrl + F = sök, enkel funktion

Shift + Ctrl + F = sök, avancerad funktion

Kort om gropjakt

De flesta groparna har genom åren rasat igen och blivit grunda. Men gropen som Maria Ericson och Curt Lofterud här ovan inspekterar är fortfarande tämligen djup.

I Glösa finns 91 fångstgropar. Många frågar hur gamla de är och hur de användes. Här ger vi några korta fakta.

Groparna grävdes i åsens lösa gruslager och är cirka 900 år gamla. Till de äldsta fångstgroparna i Sverige hör en från Varrisen i Vilhelmina socken, som anses vara från 4 200 före Kristus. Glösagroparna var ursprungligen drygt två meter djupa och smalnade av nedtill som en strut. Älgens ben tvingades på så sätt samman och den fick ingen kraft att ta sig upp. Gropens sidor var dessutom klädda med stående, släta och hala träslanor. Gropen täcktes med slanor, ris och mossor.

Till ensamt liggande gropar lockades älgarna med något gott att äta, exempelvis ruskor av rönn eller säl.

Långa gropsystem hade ofta stängsel mellan groparna.

Även vildren och varg fångades i gropar.

Norr om Dalälven finns cirka 35 000 gropar registrerade.

Jakt med gropar förbjöds i Sverige så sent som 1864.

Forskare till Glösa?

En fågel viskar i redaktionens öra att något spännande lär vara på gång mellan Alsens Hembygdsförening och en forskare i länet.

– Forskaren, som även lär utöva någon form av kampsport, vill förlägga en vinterverksamhet till Glösa, uppger en anonym källa till GN.

Lars-Erik Olsson, ordförande i Alsens Hembygdsförening, ligger dock ubåtslägt:

– Inga kommentarer.

Glösa Nyheter återkommer naturligtvis i ämnet.

Kulturpris till Curt Lofterud

Våren 2009 fick Curt Lofterud, Alsen, ta emot Kungliga Skytteanska Samfundets kulturpris på 30 000 kronor.

I motiveringen heter det att Curt Lofterud är ”en gigant inom jämtländsk hembygdsrörelse och jämtländsk lokalhistorieforskning, mest känd är han för sitt arbete med att sprida kunskap om hållristningarna vid Glösa i Alsen.”

– Jag är självklart mycket hedrad, sade Curt Lofterud, som framhöll att arbetet vid Glösa aldrig hade kunnat genomföras utan mängder av hängivna medarbetare.

Nya medarbetare sökes

Eftersom guidningarna i Glösa 2009 upphör redan en bit in i augusti - då besökarna fortfarande är många, söker man nya krafter som vill hjälpa till. Ung, äldre, gammal, man eller kvinna spelar ingen roll. Vem som helst som kan tänka sig att guida några dagar eller veckor under sommaren är välkommen att ringa Curt Lofterud, 0640-230 75.

Glösa Vänner

I försöken att utvidga och stabilisera ruljangsen i Glösa finns funderingar på att bilda ett sällskap för människor med Glösas bästa för ögonen.

– Ett bra namn vore *Glösa Vänner*, säger Curt Lofterud och berättar att det finns ett liknande sällskap på Norderön som sysslar med vikingatiden. Man lär vara ungefär 100 medlemmar, men bara 10 till 15 är aktiva.

– Så skulle även Glösa Vänner kunna funka. Det räcker med en liten grupp aktiva om den backas upp av en större grupp mindre aktiva medlemmar, menar Curt Lofterud.

Älgfesten

– Älskare av Älgfesten behöver inte längre vara oroliga. Det blir Älgfest även i år, berättar Ivan Gabrielsson, guide i Glösa. Datum är inte bestämt ännu, men vi siktar som vanligt på sista söndagen i september. Anmäl dig gärna redan nu. Vi har plats för drygt 60 gäster.

Årets Älgfest lär bli den 52:a i ordningen sedan man började älgfesta 1988.

TV-rykten om Glösa

Hör ni nåt i luften som surrar i Glösa så är inte bin utan rykten om något slags TV-inspelning som ska göras där till sommaren. Två olika kontakter har berättat i stort sett samma sak, nämligen att en stor historisk serie håller på att sjösättas. Enligt samma källor ska serien göras inte bara för teve utan också i böcker och utställningar.

Tävling för Glösamotiv

Glösa Nyheter har det stora nöjet att få utlysa fototävlingen *Glösaglimten*. Tävlningen är öppen för alla så det är bara att ta fram kameran, putsa linsen, kolla batterierna och börja knäppa. Motivet måste vara från Glösa.

Bästa bild publiceras i Glösa Nyheter, sannolikt i vårnumret 2010. Vinnande fotograf belönas med en stenåldersmåltid i Glösa någon gång under sommaren 2010. På menyn står kokgropslagad öring med varm älgbuljong. Du får också en liten Glösapresent och en guidning i Glösa.

Reglerna är enkla:

- endast digitala bilder.
- längsta sidan av fotot måste vara minst 2 000 pixlar.
- fotot får vara högst 5 MB.
- endast jpg-format.
- bara Glösamotiv.

Mejla dina bilder till:

glosaglimten@yahoo.se

Uppge namn och telefonnummer och berätta gärna lite kort om motivet och när du tog fotot i Glösa.

Du behåller givetvis rätten till dina bilder, men du godkänner att Glösa Nyheter får använda den vinnande bilden i tidningen.

Kanoten sjönk vid sjösättning

Stockkanoten med utriggare gör god fart sekunderna innan den sjönk. I fören Allan Borgsten, i aktern Curt Lofterud.

Efter en knapp minuts paddling dippade stäven och den gamla kanoten blev ubåt. Men Allan Borgsten och Curt Lofterud var beredda på det värsta under testet.

– Vi hann in på grunt vatten och blev bara lite blöta om fötterna, sade Allan.

Kanoten östes och nästa provtur gick bättre, trots den långsträckt sprickan i botten.

– Kanoten har vissa skavanker, förklarade Curt Lofterud. Det är inte så konstigt. Det är 13 år sedan den senast var i vattnet. Nu ska vi tätta den, och förhoppningsvis kan vi segla den sommaren 2010.

Segla?

– Ja, det finns faktiskt ett råsegel av älgskinn till kanoten. Det är fantastiskt vackert med riggdetaljer av älghorn. Vid premiärturen gick det till och med att kryssa med kanoten, berättade Curt Lofterud. Och utriggaren gör att farkosten blir mycket stabil. Man kan utan vidare färdas tre vuxna i den.

”Det är ju så förtvivlat roligt”

Curt är 80. Ivan 73. Och Allan 66. De skulle kunna sitta hemma och rulla tummarna och lyssna på dragspelsmusik om de ville. Men det vill de inte. Här är det fulltecknade agendor som gäller. Deras almanackor ser ut som knallröda träffbilder av hagelskott.

inspireras och informeras, eftersom de kan vara fem eller hundra år, man eller kvinna, svensk eller iranier.

– Ibland glömmar jag att ta av mig vigselringen, säger Ivan. Det sticker i ögonen på besökarna; guld och stenålder hör inte ihop!

det, påstår Ivan. Som när man leder en förstaklass ner mot hållristningarna och plötsligt känner en liten hand i sin. Eller när nån på stan plötsligt ropar ”hej Bäver”. Sönt värmer.

Både Curt och Ivan har ett förflutet inom det militära, Curt för länge sedan, Ivan ända fram

Den nya tiden rullar in i stenåldersvärlden. Räv, Mård och Bäver möter anländande sällskap på parkeringen i Glösa, 200 meter från Älghallen. Det är 6 000 år mellan den skinnklädda trion och människorna i den bekväma långfärdsbussen.

Intresserade elever vid Glösas solklocka.

– Följ mej! Bäver, alias Ivan Gabrielsson, leder en grupp pensionärer upp mot Älghallen där man inleder med lite stenåldersmat: tallbarrste, älgstut och älgbuljong.

På plattformen kan man fascineras av hållristningarna, gjorda 200 generationer bort i tiden.

Räv, alias Allan Borgsten, delar ut servetter till hungriga skolbarn. Snart ska det serveras röding kokad på stenåldersvis i grop i marken.

Curt Lofterud vevade igång händelseutvecklingen i Glösa 1988 med älgfester i tält. Ivan Gabrielsson har varit med sedan 1994, Allan Borgsten sedan 2008. Allan kallar sig själv novis, trots att han redan kan det mesta om stenåldersliv för 5 000 år sedan.

Som guide har man mycket att hålla ordning på, allt ska vara så autentiskt som möjligt och man måste anpassa sig till dem som ska

– När vi skulle ta kanotbilderna i våras fick fotografen retuschera bort min armbandsklocka på massor av foton, skrattar Allan.

Känd på stan

Bakom det som sker i Glösa, sommar efter sommar, ligger mycket arbete och stora uppoffringar. Allt sker ideellt och resurserna är små.

– Det är dom små, små detaljerna som gör

till pensioneringen. Den militära drillen kan behövas ibland.

– Ja, vissa klasser måste ledas i strama tyglar, säger Ivan och ser farligt bestämd ut.

Italiensk spontanitet

Glösa handlar om människor och mänskligt liv för länge sedan.

fortsättning på sidan 10...

Under våren kommer skolklasser från hela länet på besök. Som tidigare militär har Ivan, här som Bäver, lätt att hålla nödvändig disciplin på både ungar och lärare.

Fascinerande magi och mystik i Glöshallen.

Ibland hinner man inte tänka på allt. Guld-
ringar fanns inte under stenåldern i Glösa.

Att genom heta stenar värma vattnet i kärlet
kräver bara en enkel "kastrull", här av trä.

När man lagt de heta stenarna i kokstocken
tar det bara sekunder innan vattnet kokar.

Men Glösa handlar lika mycket om moderna människor som vill förstå vår historia. Dessa människor kommer och går från när och fjärran. Många av dem återkommer år efter år, andra med några års mellanrum.

– Ja, det är dom mänskliga kontakterna som ger kickarna, säger Allan, pensionerad väg- och vatteningenjör med många år inom tids- och distributionsdistribution och på Näldeföretaget Hallströms bakom sig.

Och Allan minns:

– När Ivan och jag jobbade första sommaren kom ett ungt par från Italien. Hon jobbade förresten på IKEA i Rom. Vi guidade och berättade och hade väldigt trevligt. Men plötsligt springer killen iväg med en väldig fart. Vi blev alldeles förskräckta, hade vi sagt nåt dumt? Men tjejen var kvar och var hela tiden idel öra till det vi berättade. Efter en stund kommer killen kutande tillbaka. Han har varit nere och hämtat nåt i bilen på parkeringen. Vi fick var sin flaska vin. Han sa ungefär ”Come ringraziamento per una interessante visita guidata”, minns Allan och flinar med hela ansiktet.

Att hänga med sin tid

Men Glösa är inte bara minnen. Glösa är också framtid. De tre Glösamusketörerna tänker ofta på den, på utveckling och förnyelse, på att intressera nya grupper människor för guidning och på att utveckla Glösa till ett internationellt känt centrum om fångstfolkens liv och kultur.

– Tyvärr har vi varit dåliga på att marknadsföra oss, erkänner Curt Lofterud. Men nu ska det bli ändring på det. Vi måste igång med nån form av vinteraktivitet. Och så gör vi Glösa Nyheter med en imponerande bilaga. Snart ska vi också börja på en egen hemsida. Hittills har vi bara kunnat visa oss som en länk på hembygdsförenings sajt. Det duger inte. Det gäller att hänga med i utvecklingen.

– Historia får aldrig bli mossig, säger Curt Lofterud med forntid i hjärta och framtid i blick.

Näverpaketet med den kokta fisken öppnas. Många är till en början lite skeptiska till innehållet, men så snart man smakat är man fast. Fisken blir minst lika god som om man skulle ha anrättat den i ett modernt kök. Sannolikt är det inte bara den lilla enekvisten som sätter piff på anrättningen, även nävern avger nog smakförhöjande ämnen.

Hela rummet vibrerar. Bäver har fått fart på brummaren inför fascinerade elever. Brummare, som ibland också kallas vinare, har hittats i Europa, Australien och Afrika. De görs nästan alltid av trä. Den äldsta hittades i Frankrike och är 24 000 år gammal.

Glöshallen, ett stenkast från hällristningarna, invigdes 1992 av riksantikvarien. Hallen har automatisk ljudanläggning som spelar upp magisk stenåldersmusik så snart någon sätter sin fot innanför dörren. I taket hänger älgskinn och vägarna pryds av älgkranier. Den blå figuren är schamanens ande, alltså schamanens frisjäl som lämnar schamanen och gör den farliga resan till älgens rådgivare, här representerade av de tre älgskallarna uppe i taket.

I Glöshallen. Många undrar över älgbenen, fyra i varje "knippa". Förklaringen är denna: Älgen eller älgens rådjur gav jägarna tillstånd att döda dem, men med ett villkor. Jägarna måste samla ihop älgens klövar på en plats efter att man slaktat älgen. När älgen återuppstod till ett nytt liv skulle den snabbt kunna hitta sina klövar. Om älgen inte fann sina klövar blev den krympling och skulle då straffa människorna som skulle få svårt att döda flera älgar.